

Meld. St. 28 (2019–2020)

Vindkraft på land — Endringer i konsesjonsbehandlingen

Olje- og energidepartementet

7 Skattlegging av vindkraft

I motsetning til vannkraftverk har vindkraftverk så langt ikke hatt særskilt høy avkastning. Vindkraftverk mottar i dag offentlig støtte gjennom gunstige avskrivningsregler og elsertifikater. Det kan ta tid før næringen kan vise til stabilt økonomisk overskudd og eventuelt ekstraordinær avkastning (grunnrente). Regjeringen vil ikke innføre nye skatter eller avgifter for vindkraft på land nå, blant annet i lys av lav lønnsomhet i næringen så langt og av hensyn til forutsigbare rammebetingelser. Regjeringen vil vurdere fordeler og ulemper ved lokal kompensasjon og komme tilbake til Stortinget om en slik kompensasjon.

7.1 Gjeldende skatteregler for 2020

Vindkraftverk er i liten grad omfattet av særlige skatter eller konsesjonsbaserte inntektsordninger slik vannkraftverk er. Vindkraftselskaper betaler selskapsskatt i likhet med andre næringer. Fra 2015 ble det innført gunstige avskrivningsregler for vindkraft, jf. boks 2.3 i kapittel 2. Vindkraftverk betaler også eiendomsskatt i kommuner der dette skrives ut. Kommunene fikk beholde muligheten til å skrive ut eiendomsskatt på vindkraftverk da «verk og bruk» ble fjernet som utskrivingsalternativ fra 2019.

7.1.1 Gunstige avskrivningsregler for vindkraft

Alminnelig inntekt i vindkraftselskap fastsettes og skattlegges etter de ordinære reglene i skatteloven. Dette innebærer at overskudd i selskapet skattlegges som alminnelig inntekt med en skattesats på 22 prosent. Selskapene får i utgangspunktet fradrag for kostnader i alminnelig inntekt etter de samme reglene som andre skattepliktige. Selskapene følger for eksempel de generelle fradragsreglene for løpende driftskostnader i skatteloven.

Driftsmidler i vindkraftverk ble tidligere avskrevet i tråd med de ordinære avskrivningsreglene basert på saldoprinsippet. Fra 2015 ble det innført særlige avskrivningsregler for vindkraft med lineære avskrivninger over fem år. Lovendringen innebar at norske avskrivningsregler for vindkraftverk ble tilnærmet like de svenske.

De hurtige avskrivningene utgjør en fordel for eiere av vindkraftverk fordi nåverdien av skattefradragene øker. Støttebeløpet, eller rentefordelen, er avhengig av hvilken rente som brukes i verdsettelsen. Støttebeløpet kan beregnes som differansen mellom nåverdien av skatteverdien av avskrivningene etter ordinært saldosystem, og etter de særlige lineære avskrivningene for vindkraft.

Reglene ble godkjent som statsstøtte av ESA 6. juli 2016 med virkning for driftsmidler ervervet fra 19. juni 2015. De særlige avskrivningsreglene for vindkraftverk skal gjelde for driftsmidler ervervet frem til utløpet av godkjenningsperioden for anlegg som får inntekter fra ordningen med elsertifikater, det vil si til og med 31. desember 2021, jf. skatteloven § 14-51.

7.1.2 Eiendomsskatt for vindkraft

Eiendomsskatt er en kommunal skatt, og det er kommunestyret i den enkelte kommune som avgjør om, og i hvilket omfang, det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen.

Det er anledning til å skrive ut eiendomsskatt på vindkraftverk, jf. eiendomsskattelova § 3. Tidligere inngikk vindkraftverk i kategorien «verk og bruk». Fra og med skatteåret 2019 er det nye regler for skattlegging av verk og bruk. Etter de nye reglene skal produksjonsutstyr og -installasjoner som hovedregel ikke inngå i eiendomsskattegrunnlaget. Endringen innebar at kategorien «verk og bruk» ble avviklet fra 2019, men eiendomsskatt for vannkraftverk, kraftnett, vindkraftverk og petroleumsanlegg med særskatt ble videreført som tidligere.

Vindkraftverk skal verdsettes til teknisk verdi, som skal tilsvare gjenanskaffelseskostnaden etter fradrag for slit, elde og eventuell utidsmessighet. Eieendomsskattelova åpner også for at vindkraftverk verdsettes etter avkastningsverdi når denne verdsettelsesmetoden best reflekterer verdien, jf. eiendomsskattelova §§ 8 B følgende.

De samlede eiendomsskatteinntektene fra vindkraft er lave sammenlignet med eiendomsskatt fra vannkraftnæringen. Med økt utbygging av vindkraft antas inntektene å øke i årene fremover.

7.2 Vurdering av skatt og lokal kompensasjon

Norge er rikt på naturressurser som ved effektiv utnyttelse kan gi avkastning utover hva en kan få gjennom annen næringsvirksomhet. Denne ekstraordinære avkastningen kalles gjerne grunnrente. Riktig utformede skatter på grunnrente fra stedbundne kilder hemmer ikke investeringene, og bidrar samtidig til å redusere behovet for vridende skatter. Samlet sett kan det bidra til bedre ressursbruk. Regjeringen vil beskatte naturressurser slik at overskuddet tilfaller fellesskapet og innrette skattesystemet slik at det fører til samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer.

Prinsippet om at fellesskapet skal ha en andel av avkastningen ved utnyttelse av fellesskapets ressurser, har tjent Norge godt. Beskatning av grunnrenten i petroleumsvirksomheten og i vannkraften har gitt et betydelig bidrag til å finansiere velferd.

Kraftproduksjon skal bygges ut etter samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Vindkraft medfører båndlegging av arealer med negative konsekvenser, blant annet for natur og landskap. En naturavgift har i flere sammenhenger blitt trukket frem som et mulig virkemiddel for å stille utbyggere overfor de fulle samfunnsøkonomiske kostnadene ved naturinngrep. Blant annet anbefalte *Grønn skattekommisjon* å innføre en naturavgift på arealendringer, jf. NOU 2015: 15 *Sett pris på miljøet*. En naturavgift vil imidlertid kreve nærmere utredning, og bør ses i sammenheng med andre næringer. Regjeringen har ikke vurdert dette nærmere nå. Regjeringen vil styrke beslutningsgrunnlaget for konsesjonsbehandlingen, herunder grunnlaget for å vurdere samfunnsøkonomisk lønnsomhet av vindkraftprosjekter, jf. kap. 4.7.

I motsetning til vannkraftverk har vindkraftverk så langt ikke hatt særskilt høy avkastning. Vindkraftverk mottar i dag offentlig støtte gjennom gunstige avskrivningsregler og elsertifikater.

Kraftskatteutvalget viste til at økte priser og reduserte produksjonskostnader kan føre til at vindkraftinvesteringer blir lønnsomme uten offentlig støtte, jf. NOU 2019: 16 *Skattlegging av vannkraftverk*. Utvalget viste til at dersom lønnsomhetsforbedringene for vindkraft fortsetter, kan det på sikt oppstå grunnrente i vindkraft. Utvalget mente at en derfor bør følge utviklingen for kostnader for vindkraft og kraftpriser for å vurdere om det kan forventes grunnrente over tid. Vindkraften utnytter, som vannkraft, fellesressurser som det er begrenset tilgang til og som det kreves konsesjon for å bygge ut. Utvalget tilrådte derfor å vurdere om det bør innføres grunnrenteskatt og naturressursskatt for vindkraftverk.

Det kan ta tid før vindkraftnæringen kan vise til stabilt økonomisk overskudd og eventuelt grunnrente. Regjeringen vil ikke innføre nye skatter eller avgifter for vindkraft på land nå, blant annet i lys av lav lønnsomhet i næringen så langt og av hensyn til forutsigbare rammebetingelser. Regjeringen legger vekt på at skattesystemet bør innrettes slik at det bidrar til høy verdiskaping og god utnyttelse av ressursene i samfunnet.

Landssammenslutningen av Norske Vindkraftkommuner (LNVK) og andre har argumentert for at kommunene skal beholde en større del av den verdiskapingen som skjer lokalt eller bli kompensert for ulemper. Blant annet vises det til at en forutsigbar kompensasjon for avgitte naturressurser, slik dette har fungert for vannkraften, vil sikre en konstruktiv og effektiv utbyggingsprosess også for vindkraft. Ulike former for lokal kompensasjon vil, i motsetning til utbyggingsavtaler ⁽¹⁾ mellom utbyggere og kommunene, gjøre det lettere å vurdere kommunenes inntekter på et tidlig stadium i konsesjonsprosessen. Slik sett kan dette bidra til å styrke den lokale forankringen.

Kommuner med egnede steder for vindkraftproduksjon vil også med dagens regler ha en interesse av å legge til rette for lønnsom vindkraft. For det første genererer virksomheten aktivitet og arbeidsplasser. For det andre gir virksomheten høyere skatteinntekter til kommunene, blant annet gjennom mulighet for eiendomsskatt.

Kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter fordeles gjennom inntektssystemet. Det overordnede formålet med inntektssystemet er å bidra til at kommunene og fylkeskommunene kan gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne. Hvis noen kommuner får inntekter fra naturressurser og disse inntektene ikke inngår i inntektssystemet for kommunene, vil det kunne føre til forskjeller i velferdstilbud mellom kommuner. Det særskilte skatteregimet for vannkraftsektoren har for eksempel ført til store økonomiske forskjeller i kommunale inntekter, og kan dermed gi forskjeller i kommunalt finansiert velferd. De siste årene har også inntekter til havbrukskommuner fra Havbruksfondet ført til betydelige forskjeller mellom kommuner. Regjeringen har satt ned et utvalg som skal gjennomgå inntektssystemet for kommunene. Utvalget er blant annet bedt om å vurdere hvilke prinsipper som bør ligge til grunn for skatteelementene og hvordan skatteelementene i inntektssystemet bør utformes. Herunder er utvalget bedt om å gi en faglig og prinsipiell vurdering av hvilke skatter som bør utjevnes mellom kommunene.

Det overordnede målet for næringspolitikken er størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi, jf. Meld. St. 9 (2018–2019) *Handelsnæringen – når kunden alltid har rett*. For å bidra til effektiv utnyttelse av samfunnets ressurser bør politikken innrettes slik at ressursene blir tatt i bruk i næringene og bedriftene hvor de kaster mest av seg. Hvis staten innfører virkemidler som innebærer at kommuner får større inntekter ved å legge til rette for en bestemt næring, kan det føre til at det i mindre grad blir lagt til rette for andre næringer som ikke genererer tilsvarende inntekter. I tilfelle vis ressursbruken slik at den samlede verdiskapingen blir mindre.

Regjeringen vil vurdere fordeler og ulemper ved lokal kompensasjon grundig og komme tilbake til Stortinget.

Fotnoter

1.

I tillegg til ordinær inntekts- og eiendomsbeskatning, har det vært vanlig med inngåelse av utbyggingsavtaler mellom utbygger og kommune. Dette er avtaler som ikke trekkes inn i konsesjonsbehandlingen av søknader om vindkraftverk og ikke reguleres på annen måte forutsatt at de er i henhold til kommunelovgivningen.

Regjeringen.no

Ansvarlig for [Olje- og energidepartementets sider](#):

Ansvarlig redaktør: [Arvid Samland](#)

Nettredaktør: [Margrete Løbben Hanssen](#)

Tlf: 22 24 90 90

E-post: postmottak@oed.dep.no

Ansatte i OED: [Depkatalog](#)

[Personvernerklæring for Olje- og energidepartementet](#)

Organisasjonsnummer: 977 161 630

